

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

III. Expenduntur duo argumenta contra Aristotelis sententiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

etiam infinitæ partes inter se proportionales; & absolute dicuntur partes proportionales infinitæ. Hec ita late scripti prolixius forsitan, quam alicui par esse videbitur, quia terminos, quorum vltus est frequentissimus, parum explicatos hucusque inter Philosophos inuenio, & quia cuiusque mentem de hac re cogitantem maximopere confundent, si penitus harum partium naturam non penetrauerint.

PUNCTUM III.

Expendo duo argumenta contra Aristotelis sententiam.

Quantitatem in infinitum diuisibilem in partes semper diuisibiles, & quæ in infinitum magis, & magis potest accrescere, infinitam non posse euadere, defendunt cum Aristotele Mathematici omnes, quia semper hoc augmentum in infinitum procedit à proportionem maioris ad proportionem minoris inæqualitatis, & ita quacumque additione factâ, semper quantitatis terminata remanet, exempli gratia: datur duplex quantitas, palmaris hæc, & illa vlnaris: (& sic in quacumque alia mensura constituentur:) quantitas palmaris ex vlnari poterit augeri in dimidia vlna, quæ ablata à quantitate vlnari vniatur palmaris, postea ex illa dimidia vlna restante poterit augeri in vno palmo, postea ex palmo restante in dimidio, postea ex alio dimidio in medietate illius, & ex alia medietate ipsius medietatis, & ita in infinitum, quod augmentum, est in infinitum procedat, numquam quantitatem infinitam reddet, quia numquam perueniet, si sic successiue fiat ad augmentum vnius vlnæ, & semper erit per partes proportionales, quarum quælibet proportionem seruabit medietatis cum suo toto, à quo diuiditur, non tamen per partes inter se aliquotas, quia partes illæ æquales non erunt, semper enim sit augmentum per partes minores, & minores, quæ proportionales sint, etiam si inter se partes istæ, quibus augetur quantitas, non communicent, & vna sit penitus extra aliam, non enim ex augmento partium, quarum vna sit extra aliam in infinitum procedentem, & ex infinitis partibus quarum quælibet est extra aliam, inferitur simpliciter quantitas infinita, quando hoc augmentum, seu partes istæ infinitæ inter se non sunt æquales, & aliquotæ, sed tantum proportionales, neque in quantitate possunt assignari infinitæ partes æquales, etiam si possint assignari infinitæ vna minor alia, quæ proportionales dicuntur. Itaque differt quantitas finitè extensa, à quantitate infinita secundum Aristotelicos, non ex eo præcisè quod in quantitate infinita sint infinitæ partes inter se non communicantes, sed ex eo quod in quantitate infinita sunt infinitæ partes æquales, verbi gratia, infiniti palmi, vel infinitæ vlnæ, in quantitate vero finitè non possunt assignari infinitæ partes æquales, etiam si contineat infinitas partes, quarum vna sit minor aliâ, & adæquatè à reliquis distinguatur, & sit extra omnes illas quod in sententia Aristotelis negari nequit, quia quoties ab hac quantitate finita medietates sumuntur, sumitur noua medietas adæquatè distincta à præcedenti, & tamen in infinitum possunt sumi, quod fieri non posset, si quantitas illa non includeret infinitas medietates minores, & minores, quamlibet ab aliis adæquatè distinctam.

2 Ex hac doctrina facilem solutionem accipit obiectio, quam contra continuum Aristotelicum adducit P. Arriaga num. 34. vbi sic arguit: Si Deus diuidens chartam hanc, illius medietatem extra cælum Empyreum proliceret, & rursus medietatem medietatis, & sic in infinitum, semper posset alias, & alias medietates prolicere: ergo in hac quantitate sunt infinitæ medietates prolicibiles: ergo sunt infinitæ partes determinatæ & aliquotæ. Respondeo ex doctrina tradita, in hac quantitate esse infinitas medietates minores, atque minores prolicibiles extra cælum, & corruptibiles, & has esse partes in se quamlibet determinatam, non enim in rerum natura datur pars in se indeterminata, non tamen esse omnes certæ, & determinatæ magnitudinis, neque inter se æquales, & ita non esse partes inter se aliquotas, sed esse partes, quarum quælibet habet finitas partes aliquotas, & æquales in illa quan-

Franc. de Quiedo, Philosoph. Tom. I.

titate, quæ non possunt quantitatem infinitam absolute reddere, quia vt dicebam in fine puncti præcedentis quantitas simpliciter infinita est illa: quæ includit infinitas partes inter se aliquotas, non illa, quæ includit infinitas partes inter se non aliquotas, sed proportionales, quarum quælibet tantum certas finitas, & determinatas sibi æquales, & coaliquotas habet.

Vrget fortius argumentum aliud ex eisdem principiis petitum, quod sic instituo. Continuum est diuisibile in duas medietates, quarum quælibet est extra aliam, & æqualis alteri: rursus medietates istæ poterunt diuidi, quælibet in duas medietates, ex quarum diuisionibus resultabunt quatuor quantitates inter se æquales, iterum eodem modo poterunt omnes diuidi, quælibet in duas medietates, & sic in infinitum diuidi alia minores, & minores medietates, ex quibus omnibus resultabunt infinitæ partes, & omnes inter se æquales. Confirmatur ideo continuum constare infinitis partibus, in quas diuisibile est, quia quacumque diuisione factâ, potest magis, & magis, ac magis in infinitum diuidi, sed factâ quacumque diuisione huius quantitatis in partes inter se omnino æquales, rursus manet diuisibile in plures partes omnino æquales, quia quælibet pars diuisa in duas medietates iterum potest diuidi: ergo quantitas in infinitum est diuisibilis in partes inter se æquales: ergo continet infinitas partes inter se omnino æquales. Vrgeo: partes æquales, quæ sunt in continuo, vel sunt finitæ, vel infinitæ: si infinitæ, habeo intentum: si finitæ non excedunt determinatum numerum: Demus ergo Deum omnes illas partes diuisisse, tunc quælibet pars diuisa posset diuidi in duas alias partes æquales, quia nulla datur quantitas separata ab aliis, quæ duas medietates non contineat, in quas diuidi posset: ergo partes illæ æquales possunt augeri, magis & magis: ergo nullus datur certus numerus partium aliquotarum, & æqualium, vltra quem non sit alius in quantitate: ergo potest illa multitudo partium æqualium quæ in hac quantitate continentur augeri in infinitum: ergo dantur infinitæ partes æquales in quantitate. Hoc argumentum multum premit sententiam Aristotelis, & vix illi apparentem solutionem inuenio. Respondent nonnulli partes illas æquales infinitas esse communicantes, quia partes resultantes ex quacumque diuisione in præcedenti diuisione præcontinentur. Abs re omnino, quia ego non contendo multitudinem partium resultantem ex multitudine partium, quæ resultant ex diuersis diuisionibus esse infinitas, certum enim est partes resultantem ex diuisione quatuor palmarum iam diuisorum, ex vi cuius quilibet in duas partes diuiditur, contentas esse in quatuor palmis, & ita non posse ex quatuor palmis præexistentibus, & ex partibus, quæ ex illorum diuisione resultant assurgere multitudinem quamdam partium non communicantium, & aliquotarum, sed contendo posse ita continuum diuidi, vt recensitis tantum partibus, duæ ex vna diuisione resultant infinitæ partes æquales reperiantur.

4 Audiui nonnullos respondentes continuum posse diuidi à Deo in partes adeo exiguas, vt non possit illarum aliqua iterum diuidi, nisi denuo alteri vniatur, licet in se diuisibilis sit. Solutio hæc facilius refellitur, quam referitur. Duæ illæ quantitates, in quas parua quantitas diuiditur, & quæ simul cum aliis quantitatibus vniuntur, vt distinctæ ab extremis, quibus vniuntur, habent determinatam mensuram, & quælibet rationem medietatis respectu quantitatis, quæ in illas fuit diuisa, & in se continet duas alias medietates, etiam si hæc non possint inter se diuidi quin vniantur aliis quantitatibus: ergo etiam si non possint fieri noua diuisio sine noua vniione, semper remanet eadem difficultas. Secundò pono hanc diuisionem non fieri physicè, sed tantum intentionaliter, videlicet Deum mente diuidere quantitatem quantumvis parua in duas medietates, tunc Deus quantitates illas mente diuisas cognosceret & vt distinctas neutram includentem in se alteram, & rursus quamlibet medietatem in duas alias non se inuicem includentes, & sic in infinitum.

Respondendum est, vltra quamlibet diuisionem continui in partes æquales Deum posse facere aliam & aliam, ita vt ex quælibet resultet maior partium numerus, & ita in infinitum posse procedere diuisiones, & in infinitum partium multitudinem augeri, non tamen posse Deum infinitas diuisiones hoc modo exhibere, aliud enim

Ff 2 est

est diuisiones posse in infinitum augeri, & partes in infinitum crescere, aliud diuisiones esse infinitas, & partes æquales augeri usque ad multitudinem infinitam, ut sæpe dixi Controv. 14. de numero qui potest in infinitum augeri, numquam tamen potest esse infinitus. Ad confirmationem respondeo ex eo quod quantitas possit in infinitum in partes diuidi æquales, inferri in quantitate reperiri infinitas partes, non tamen reperiri in quantitate infinitas partes æquales, quia ex infinitis inæqualibus una minori alia potest quicumque numerus quantumvis maximus partium finitarum construi, sicuti contingit in numero, qui in infinitum potest augeri, ex eo quod possibiles sint infinitæ vnitates, ex quibus numerus finitus finitè possit accrescere, etiam si non possint infinitæ vnitates annumerari.

6 Secundò obicitur contra sententiam Aristotelis. In continuo partes distinguuntur à punctis, quibus vniuntur tanquam res à modis: corrumpat Deus omnes modos, id est omnia puncta, quæ sunt in continuo, partes, quæ remanent distinctæ à punctis non essent diuisibiles, quod sic probò: Omne id, quod diuisibile est, debet includere vnionem, ex defectu cuius possit diuidi, sed illæ partes nullam haberent vnionem: ergo non possent esse diuisibiles. Secundò corruptis iam omnibus vnionibus, partes essent vltimò diuisæ, quia cum nulla restaret vnio corrumpenda, nulla noua posset contingere diuisio, quæ fit per corruptionem vnionis: ergo rursus non possent diuidi partes illæ: ergo essent indiuisibiles: ergo continuum vltimò resoluitur in pura indiuisibilia, quia partes illius indiuisibiles essent, sicuti modi, quibus partes vniuntur. Dices Deum non posse corrumpere omnia indiuisibilia, ne continuum maneat vltimò diuisum, quia essentialiter est diuisibile in semper diuisibilia. Egregia principij petitio: intendit argumentum extorquere vltimam continui diuisionem, & antecedens illud negas, ne inferatur consequens intentum. Urgeo: indiuisibilia distinguuntur realiter à partibus, & partes ab indiuisibilibus: ergo cognoscit Deus partes vt distinctas ab indiuisibilibus: inquirò, id, quod Deus cognoscit vt distinctum ab indiuisibilibus formaliter vt ab illis distinctum, vel est diuisibile: vel indiuisibile? si indiuisibile, habeo intentum, diuisibile esse non potest, quia omne diuisibile essentialiter includit indiuisibile vnitiuum: ergo, id, quod præcise est ab omni indiuisibili vnitiuum, diuisibile esse non potest.

7 Multum fidit huic argumento Atriaga sect. 5. subsect. 2. & cum illo plures recentiores, ego tamen, qui numquam vellem obscuris, & terminorum multiplicatione impeditis acquiescere solutionibus, quæ non ad difficultatem exhaustiendam, sed eludendam inuentæ sunt, censeo attentam naturam continui, quod Aristotelici propugnant, ingenuam, & adæquatam solutionem nullo principio petito posse prædicto adhiberi argumento, quam iam expendo. Nego posse Deum corruptis omnibus indiuisibilibus, partem aliquam continui conseruare, quia pars quælibet essentialiter in suo conceptu quidditatiuo includit puncta, ac proinde illis destructis, non potest pars perseverare, sicuti neque destructa vnione inter materiam, & formam, potest homo subsistere. Idem dico de separatione mentali, quia implicat Deum, adhuc mente, præcendente hominem ab vnione, quia homo essentialiter dicit vnionem, sine qua cognosci nequit. Ad argumentum in forma respondeo: partes distinguuntur ab vnionibus, distinguo; tanquam includens ab inclusio, & inadæquatè, eo modo, quo distinguitur homo ab vnione, concedo: adæquatè, nego: ergo possunt separari ab vnionibus, nego consequentiam.

8 Reclamas, etiam si non possit separari homo ab vnione, quam includit, materia vnita, potest ab illa separari, & adæquatè distinguitur ab vnione, quæ est modus illius: ergo pars quæ vnitur media vnione, poterit ab illa separari, & adæquatè distinguitur ab illa, adæquatè enim distinguitur omne extremum vnitiuum ab vnione, ex vi cuius alteri extremo vnitur. Respondeo disparem esse rationem in homine, & in quantitate, quia in homine vnio tantum est de conceptu hominis, & non de conceptu materiæ, aut formæ, & ita rectè potest materia ab vnione separari, quod non posset, si vnio non tantum esset de conceptu hominis, sed de conceptu ipsius materiæ, sicuti contingit in extremis vnitis per vnionem quantitatiuam,

quia quælibet vnio quantitatiua terminatur ad extrema, quæ in suo conceptu essentiali, etiam vt præcedentia vnionem illam, quam terminant, includunt vnionem, ac proinde licet possint separari ab illa vnione, quam terminant, ex vi cuius hæc duo extrema, seu hæc duæ partes quantitatis inter se vniuntur, quia talis vnio non est de illius ratione constitutiua, sed iam supponit partes seu extrema constituta, non tamen possunt separari ab illis vnionibus, ex vi quarum constituuntur, ac proinde implicat extrema illa seu partes quantitatis separari ab omni vnione, quia in suo conceptu essentiali aliquam imbibunt. Itaque in hac parte quantitatiua duplex vnio potest considerari, & vnio, quam terminat, & aliæ vniones, quas in se habet, & per quas formaliter constituitur, sicuti homo constituitur, per vnionem, vnio, quam terminat, est extra illius adæquatam conceptum, & ab illa potest separari vniones per quas constituitur, sunt imbibitæ in sua essentiali, & ita non potest ab illis separari. Ex hac doctrina facillè respondebis ad alias propositiones, quæ difficile argumentum præcedens reddebant, cum enim dicitur vniones sunt modi superadditi partibus, distinguenda est hæc propositio: vnio est modus superadditus huic parti, & constitutiuius illius, concedo: vnio est tantum modus superadditus partibus, nego: ergo potest corrumpi, non corruptis partibus: distinguo: non corruptis partibus, quarum est modus superadditus, concedo consequentiam, quarum est modus constitutiuius: nego consequentiam: nulla enim pars potest permanere sine alio modo constitutiui, etiam si possit subsistere sine terminatiuo, cum verò corruptis omnibus, neque terminatiuius, neque constitutiuius alicuius permaneret, nulla pars subsistere posset,

PUNCTUM IV.

Alia argumenta contra eandem sententiam expendo.

Tertiò obicitur contra eandem sententiam: Punctum 4, verbi gratia, vel vnit rem diuisibilem, vel indiuisibilem. Si indiuisibilem: ergo vniones & extrema vnita sunt indiuisibilia: diuisibilem vnire non potest, quod sic ostendo. Pars diuisibilis habet in se vniones, quibus componitur, & formaliter vt diuisibilis includit vniones, sed quatenus formaliter dicit vniones, non potest vnionem terminare, quia vnio ad vnionem non terminatur: ergo non potest terminare vnionem formaliter, vt diuisibilis. Secundò, id quod vnionem terminat, distinguitur adæquatè ab vnione: ergo terminus vnionis vt terminus vnionis non includit vnionem: ergo vt terminus vnionis formaliter est indiuisibile illud, quod vnionem terminat, quia quiddid non includit vnionem essentialiter est indiuisibile. Respondeo partem diuisibilem formaliter vt diuisibilem terminare vnionem, non secundum indiuisibilia, quæ continet, quia indiuisibile vnitiuum vnionem ad aliam partem quantitatis non terminat, sed pars indiuisibiliter sumpta secundum se totam, quia tota hæc pars alteri vnitur. Ad illud quod dicitur, terminus vnionis non includere vnionem, respondeo ex dictis supra, terminum vnionis non includere vnionem, quam terminat, includere tamen vnionem ex vi cuius constituitur. Fateor difficillimè posse componi partem quatenus diuisibilem formaliter includentem vnionem, ex vi cuius constituitur, terminare aliam vnionem, & hanc non terminare, saltem inadæquatè ratione vnionis, quia quiddid terminat ratione sui, debet terminare ratione illius, ex vi cuius constituitur, standum tamen est prædictæ solutioni, & dicendum partem diuisibilem terminare secundum rationem formalem partis indiuisibiliter sumptam, & non secundum vniones, quas includit, sicuti multi asserunt, actiones vitales provenire à toto composito indiuisibiliter sumpto, qui negant adhuc inadæquatè has ab vnione procedere, seu à materia secundum se sumptis. Huic solutioni & standum esse dico, non quia in illa meus quiescat animus, sed quia aliam non inuenio, quam si inuenieris libenter à te discam.

Quartò obicitur. Vnio vel distinguitur ab ipsi punctis, vt vult Suarez. disp. 40. vel non distinguitur, vt docet Hurtadus supra numer. 5. non primum, quia si puncta non sunt